

K.L.E. Society's

**G. I. Bagewadi Arts, Science and Commerce College,
Nipani-591237, Dist-Belagavi, State-Karnataka**

Accredited at "A" level by NAAC with CGPA 3.10

**IQAC Initiative
ONE DAY NATIONAL LEVEL SEMINAR
ON**

**साहित्य, संस्कृती आणि तंत्रज्ञानः
आधुनिक भाषा चिंतन**

9th October 2025

Organized by
Department of Marathi

CHIEF EDITOR:
Dr. S. M. Rayamane MA, Ph.D

CO-EDITORS:
Smt. Sangita Guravangol MA, B.Ed
Miss Narmada Kurade MA, B.Ed

Department of English, Kannada, Hindi and Marathi
ONE DAY NATIONAL LEVEL SEMINAR
ON

साहित्य, संस्कृती आणि तंत्रज्ञानः
आधुनिक भाषा चिंतन

CHIEF PATRON
Dr. Prabhakar Kore
Chairman
K.L.E. Society, Belagavi

PATRON
Shri. Praveen A. Bagewadi
Member, Board of Management
K.L.E. Society, Belagavi.

ORGANIZING COMMITTEE

PRINCIPAL
Dr. M. M. Hurali

CONVENER
Shri Shankar Murti K.N.

CO-CONVENER
Dr. S. M. Rayamane
Dr. B. M. Janagouda

ORGANIZING SECRETARIES
Dr. Smt. M. D. Gurav
Shri. V. B. Sutar

ADVISORY COMMITTEE

Dr. S.R. Hunnaragi
Dr. Satish G. Naik
Dr. Suma V. Savant
Miss R. Monika
Smt. Sangita Gurvangel

Miss. Narmada Kurade
Shri. C.D. Sanadi
Miss. Shakuntala Mengani
Miss. Pooja S. Bhagani
Shri. Santosh Patil

“SAPTARISHIS” OF K.L.E. SOCIETY

Prof. M R Sakhare

Prof. S S Basavnal

Shri. B B Mamdapur

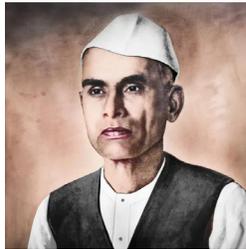
Dr. H F Kattimani

Prof. B S Hanchinal

Prof. P R Chikodi

Sardar V V Patil

Dr. Prabhakar Kore

Chairman, Board of Management
KLE Society, Belagavi.

Message

It is with immense pleasure and profound gratitude that, I pen this letter to extend my heartfelt compliments to the dedicated team of G. I. Bagewadi College, Nipani, for the resounding success of the One Day National Seminar, held on 9th October, 2025.

As the Chairman of the KLE Society, it is a matter of great pride to witness such exemplary event that not only elevates our Society's reputation but also foster meaningful dialogue and collaboration among esteemed scholars, academicians and students across the nation.

The Seminar was a resounding success marked by insightful keynote address, engaging panel discussion and interactive sessions that sparked innovative ideas and actionable insights. The meticulous planning, proper execution, the commitment to excellence by the team ensured that every participant left inspired. The event set a benchmark for future endeavors.

On behalf of the Board of Directors and the entire KLE family, I appreciate the exceptional leadership and the collaborative spirit of your team. Your efforts have contributed to our mission of promoting intellectual exchange and societal impact.

With deepest gratitude and warm regards,

Date: 09-10-2025

Dr. Prabhakar Kore

Shri. Praveen A. Bagewadi

Member, Board of Management

KLE Society, Belagavi.

Message

I am delighted to extend my warm compliments for the successful organization of the One Day National Seminar on, 'Literature, Culture and Technology: Insights into Modern Languages' held on 9th October 2025.

It is an ambitious vision to foster innovation, dialogue and scholarly collaboration across the nation to brighten the intellectual minds.

Your planning, dedication and creative foresight, provided platform for thought provoking discussions, exchange ideas and relatable insights.

I sincerely congratulate the organizers, faculty members and students for their dedicated efforts in making this event grand success.

With the best wishes for continuous success.

Date: 09-10-2025

Shri. Praveen A. Bagewadi

ABOUT THE KLE SOCIETY

Seven great aspirants of education called “Saptharishis” established an Anglo Vernacular School in Belagavi on 13th November, 1916 to provide basic education to the children of farming community of the North Karnataka region. Today, KLE Society is known nationally and internationally as a giant educational institute with more than 310 institutions, 18,000 dedicated faculty serving their best to cater the needs of about 1,45,000 students every year. The courses offered in multiple disciplines by the Society are Basic Social Sciences, Management, Tourism, Hotel Management, Engineering and Technology, Nursing, Pharmacy, Dental, Medical Sciences, Educational training, etc. The Society has established collaborations with prestigious international educational institutions of UK, USA, Malaysia, China, UAE and Zimbabwe. Under the dynamic leadership of the great visionary, our beloved Chairman and Hon’ble Chancellor of KLE University, Belagavi, Dr. Prabhakar Kore, assisted by the dynamic Board of Management, our Society is moving towards providing world class quality education. The Society deserves special acknowledgement for the quantum leaps and spectacular growth it has achieved over the last four decades. All the 15 aided HEIs, have been accredited at ‘A’ level. This speaks of the high standards set by our society in UG education.

OUR COLLEGE

KLE Society’s G. I. Bagewadi Arts, Science and Commerce College, Nipani was established in the year 1961 with a vision to provide quality education for the empowerment of rural and linguistic minority of the North Karnataka region. Our college is named after the principal donor late Shri. Ganapati Ishwarappa Bagewadi. Looking in to the difficulty of semi urban students to pursue their post graduate studies, in 2010 Commerce, in 2011 Mathematics and in 2018 English PG courses are introduced.

ABOUT SEMINAR

This seminar will explore the dynamic interplay between language, literature, and culture, examining how they shape and reflect human experiences. It delves into the role of language as a cultural vehicle, the influence of literature in preserving and challenging societal norms, and the ways culture informs creative expression. Through discussions, presentations, and analysis, the seminar highlights diverse perspectives, fostering a deeper understanding of their interconnectedness in shaping identities at national Scenario.

OBJECTIVES

- » To provide a platform for Research aspirants to present their thoughts and views.
- » To develop Research and Study Techniques.
- » To promote Contemporary issue awareness among academicians & Students.
- » To encourage Societal, Holistic & Interdisciplinary approach

SUB-THEMES IN ENGLISH

- » Importance of Technology in language and Literature.
- » Social Reflections in Indian English literature.
- » Indian languages and translated literature.
- » Literature in English & Cultural Studies.
- » Diaspora Literature and Modernity.
- » Impact of Globalization on English literature.
- » Eco-Criticism & Literature.
- » Influence of social media on literature.

SUB-THEMES IN KANNADA

- » ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ.
- » ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ.
- » ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.
- » ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆ.
- » ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ.
- » ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ.
- » ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಬರಹಗಾರರ ತಲ್ಲಣಗಳು.
- » ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬರಹದ ಪ್ರಕಾರಗಳು.

SUB-THEMES IN MARATHI

- » ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಏಕ ಅನುಬಂಧ.
- » ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಗಿ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.
- » ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಚಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾವರ ಹೊಣಾರಾ ಪರಿಣಾಮ.
- » ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾ ಆಗಿ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ.
- » ಪ್ರಸಾರಮಾಧ್ಯಮಾಂಚಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿವರ ಪರಿಣಾಮ.
- » ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಗಿ ಭಾಷಾಂತರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ.
- » ಜಾಗತಿಕೀಕರಣ ಆಗಿ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ.
- » ಗ್ರಾಮೀಣ, ದಲಿತ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ, ಮುಸ್ಲಿಮ, ಸಾಹಿತ್ಯಾತೀಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದರ್ಶನ.
- » ಸದ್ಯಕಾಲೀನ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

SUB-THEMES IN HINDI

- » ಬಹುಭಾಷಿ ಭಾರತ ಕೀ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಹಚಾನ
- » ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಠರ ಶಿಕ್ಷಾ ಮೆಂ ಭಾಷಾ ಕಾ ಮಹತ್ವ
- » ಆಧುನಿಕ ಹಿಂಢಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಠರ ಸಮಾಜ
- » ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾಐಂ ಆಠರ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ
- » ಆಧುನಿಕ ಹಿಂಢಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಠರ ಪ್ರೌಢ್ಯೋಗಿಕೀ
- » ಮೀಡಿಯಾ ಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರ ಪ್ರಭಾವ
- » ವೈಶ್ವಿಕರಣ ಆಠರ ಹಿಂಢಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾ ವಿಕಾಸ
- » ಆಧುನಿಕ ರಂಗಮಂಚ ಆಠರ ಹಿಂಢಿ ನಾಡ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ

ACKNOWLEDGEMENT

KLE Society, an enduring symbol of excellence in India's educational landscape, stands as a testament to the dedication and perseverance of thousands of brilliant minds.

G.I. Bagewadi Arts, Science & Commerce College, Nipani, stands as a distinguished temple of learning, committed to nurturing intellect, character and creativity. Language Departments of our college (English, Kan-
nada, Hindi & Marathi) have organized the One Day National Seminar on 'Literature, Culture & Technology: Insights into Modern Languages', on 9th Oct 2025.

The forum serves as a vibrant platform for scholars, visionary educators and students to engage in profound discussion on evolving intersections of literary expressions, cultural dynamics and Technological transformation by exploring the solidarity between tradition & modernity. The seminar illuminates how languages adapt to contemporary realities, while retaining their cultural essence. It fosters critical inquiry into how literature reflects human experience, shape's cultural identity and how technology revolutionizes modes of learning.

I extend my deepest gratitude to our honorable Dr. Prabhakar Kore chairman KLE Society Belagavi and Shri. Praveen Bagewadi, Director, KLE Society Belagavi, for their constant encouragement. I am thankful to Shri. Mahesh Bagewadi Chairman, LGB, and Members for their support in making the seminar a grand success.

My deepest appreciation goes to the Keynote Speaker Prof. Tripti Karekatti, Sr. Professor, Department of English, Shivaji University, Kolhapur and Resource persons, who have enriched this seminar with their valuable insights, profound knowledge and thought-provoking discussions. I thank paper presenters for making this seminar a grand success. I acknowledge the tireless efforts of the organizing committee, faculty members, technical team and volunteers, whose dedication and team work ensured the smooth conduct of this seminar.

I'm thankful to all the sponsors, supporters and well-wishers, without whom this event would not be successful one. A special thanks to Shri. Mahesh M. Publisher 'AKSHARSURYA': Peer-Reviewed, Multi Lingual Journal. May this collective endeavor continue to inspire further dialogue, research and collaboration.

Date: 09-10-2025

Principal

संपादकीय

मराठी विषयाच्या राष्ट्रीय चर्चासत्राच्या निमित्ताने आपणास दोन शब्द संवाद साधण्याची संधी मिळत आहे याचा आनंद आहे. के. एल. ई. संस्थेचे जी आय बागेवाडी कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय, निपाणी येथे "साहित्य, संस्कृती आणि तंत्रज्ञान: आधुनिक भाषा चिंतन" या विषयावर राष्ट्रीय चर्चासत्र आयोजन करताना वेगवेगळ्या विषयावर प्राध्यापक मित्रांच्या बरोबर चर्चा झाली आणि हा विषय निवडल्यानंतर समाधान वाटत आहे.

मानवाचे जीवन हे साहित्य, संस्कृती आणि तंत्रज्ञान या तिन्ही प्रवाहांवर आधारलेले आहे. साहित्य हे माणसाच्या भावना, अनुभव आणि स्वप्नांचे जिवंत प्रतिबिंब आहे. संस्कृती ही आपली परंपरा, मूल्ये आणि ओळख जपणारी जीवनपद्धती आहे, तर तंत्रज्ञान हे आजच्या युगाचे हृदय असून, ज्ञान आणि संवादाला नवी दिशा देणारे साधन आहे. या तिन्हींचा संगम घडवणे म्हणजेच आधुनिक भाषा चिंतन होय.

साहित्याकडे पाहिले तर तो समाजाचा आरसा आहे. प्रत्येक काळातील आनंद, दुःख, संघर्ष, आशा आणि स्वप्ने साहित्यामध्ये आपल्याला अनुभवायला मिळतात. आजच्या डिजिटल युगात ई-पुस्तके, ब्लॉग, सामाजिक माध्यमे आणि ऑनलाईन व्यासपीठांमुळे साहित्याची अभिव्यक्ती अधिक व्यापक झाली आहे. त्यामुळे साहित्य आता पुस्तकापुरते मर्यादित न राहता प्रत्येकाच्या मोबाईलपर्यंत पोहोचले आहे. संस्कृती ही आपल्या समाजाचे मूळ आहे. लोककला, लोकपरंपरा, सण-उत्सव, नृत्य-नाट्य यांच्या माध्यमातून आपण संस्कृतीचा वारसा जोपासतो.

जागतिकीकरणाला या युगात विविध संस्कृतींचा संगम होत असताना, आपल्या भाषेतील साहित्य आपल्याला आपल्या मुळाशी घट्ट जोडून ठेवते. संस्कृती ही केवळ परंपरा नाही, तर ती आधुनिकतेला योग्य दिशा देणारी वाट आहे. तंत्रज्ञानाच्या विकासांमुळे भाषा आणि साहित्य यांना अभूतपूर्व संधी मिळाल्या आहेत. आज कृत्रिम बुद्धिमत्ता, भाषांतर साधने, डिजिटल ग्रंथालये, ऑनलाईन वर्ग यांमुळे शिक्षण व संवाद अधिक सोपे, सुलभ आणि परिणामकारक झाले आहे. भाषा शिकवणे व शिकणे हे आता पारंपरिक पद्धतीपेक्षा आधुनिक व संवादात्मक झाले आहे. यातूनच उदयास येते आधुनिक भाषा चिंतन.

आज भाषा ही केवळ साहित्यापुरती मर्यादित नसून तंत्रज्ञानाशी एकरूप होत आहे. मोबाईल, इंटरनेट, मल्टिमिडिया या साधनांनी भाषेला नवे रूप दिले आहे. त्यामुळे भाषेच्या माध्यमातून आपण साहित्य आणि संस्कृती या दोन्हींचा आधुनिक संदर्भात अभ्यास करू शकतो. या विचारानेच आम्ही हा विषय निवडला आहे. आमच्या सर्व साहित्यिक मित्रांना व विद्यार्थ्यांना चर्चासत्रात भाग घेऊ इच्छिणाऱ्यांना एक चांगला विषय अभ्यासायला मिळेल असे समजून आम्ही हा विषय आपल्यापुढे मांडला आहे.

विद्यार्थ्यांच्या समोर आज प्रचंड संधी आहेत. साहित्य तुम्हाला संवेदनशील बनवते, संस्कृती तुम्हाला मूल्याधिष्ठित बनवते आणि तंत्रज्ञान तुम्हाला प्रगत व आधुनिक बनवते. या तिन्हींचा संगम साधून तुम्ही नवे भविष्य घडवू शकता. शिक्षकवर्गानेही आधुनिक साधनांचा वापर करून भाषाशिक्षण अधिक परिणामकारक

बनवावे आणि विद्यार्थ्यांमध्ये विचारशीलतेची जाणीव निर्माण करावी. शेवटी एवढेच सांगावेसे वाटते की - साहित्य, संस्कृती आणि तंत्रज्ञान या तिन्हींच्या संगमातूनच आधुनिक भाषा चिंतन फुलते. या चिंतनामुळे विद्यार्थी जागतिक दृष्टीकोनासह स्वतःच्या संस्कृतीशी नाते जपणारा जबाबदार नागरिक म्हणून घडतो. या विषयाचे सर्वच मित्रांनी व विद्यार्थ्यांनी स्वागत केले आहे.

आमचे प्रेरणास्थान डॉ प्रभाकर कोरे के.एल. ई संस्थेचे कार्यध्यक्ष बेळगावी. आमचे आधारस्तंभ श्री प्रवीण बागेवाडी के. एल. ई संस्थेचे संचालक आणि स्थानिक संचालक मंडळाचे अध्यक्ष श्री महेश बागेवाडी, सर्व संचालक मंडळ यांचे अमूल्य सहकार्य लाभले, प्राचार्य डॉ.महांतेश हुरळी यांच्या सहकार्याने आम्हाला व्यवस्थित कार्य करण्याची संधी मिळाली आहे.या चर्चासत्रासाठी "अनुवाद साहित्य आणि संस्कृती, मराठी साहित्य आणि तंत्रज्ञान, प्रसारमाध्यमांचा साहित्य व संस्कृतीवर परिणाम, मराठी साहित्यातील संस्कृती आणि समाज, गोमांतकीय मराठी संस्कृतीचा सतराव्या शतकातील युरोपीय कथाकारावर प्रभाव, "राणीमाशी स्त्री-पुरुष संबंधावर भाष्य, ग्रामीण साहित्य प्रवाहातील सांस्कृतिक दर्शन, कन्नड मराठी अनुवाद साहित्य आणि संस्कृती, दलित आणि ग्रामीण साहित्य प्रवाहातील संस्कृती दर्शन, समकालीन मराठी साहित्य आणि संस्कृती, मराठीतील अनुवाद साहित्याचे स्वरूप, साहित्य सांस्कृतिक अनुबंध, आदिवासी मुस्लिम साहित्य प्रवाहातील सांस्कृतिक दर्शन, इत्यादी वेगवेगळ्या विषयावर आलेले शोधनिबंध आम्ही प्रकाशित करत आहोत.

सर्व साहित्यिक प्राध्यापक मित्र व विद्यार्थ्यांनी भरभरून शोधनिबंध पाठवले. या सर्वांना मनःपूर्वक धन्यवाद. या चर्चासत्रातील सर्व शोधनिबंध पुस्तक रूपाने प्रकाशित करण्यासाठी "अक्षरसूर्या" या संशोधनात्मक विशेष अकांचे प्रकाशक श्री महेश एम. यांनी सहकार्य केले आणि हे चर्चासत्र यशस्वीरित्या पार पाडता आले.राष्ट्रीय चर्चासत्रामध्ये सर्व विभागाचे प्रमुख, प्राध्यापक कार्यालयीन कर्मचारी आणि विद्यार्थी मित्रांनी सहकार्य केले त्याबद्दल सर्वांचे मनःपूर्वक आभार.

डॉ श्रीपती रायमाने
मराठी विभाग प्रमुख.

CONTENTS

1. राणीमाशी: स्त्रीपुरुष संबंधांवर भाष्य	01-09
~ संजय कांबळे	
2. गोमंतकीय मराठी संस्कृतीचा सतराव्या शतकातील युरोपीय ग्रंथकारांवर प्रभाव	10-19
~ विनय मडगांवकर	
3. मराठी विज्ञानकादंबरीतील तंत्रज्ञानाचे स्वरूप	20-28
~ प्रविणसिंह बहादूरसिंह शिलेदार	
4. मराठी कवितेत उमटलेले जागतिकीकरणाचे प्रतिबिंब	29-37
~ लता सुधीर कदम	
5. 'राजधर्म' राजकीय अधर्माच्या संस्कृतीचे चित्रण	38-46
~ रमेश साळुंबे.	
6. मराठी साहित्य आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	47-53
~ आशालता नारायण खोत	
7. दलित साहित्य प्रवाहातील संस्कृती दर्शन: उर्मिला पवार यांच्या 'हातचा १' या कथासंग्रहाच्या अनुषंगाने	54-63
~ पूजा भालचंद्र गांवकर	
8. मुस्लिम मराठी साहित्य: चळवळ आणि दिशा	64-71
~ मुतवल्ली मैजोद्दीन मैनोद्दीन	
9. मराठी साहित्य आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	72-80
~ विलास गायकवाड	
10. ग्रामीण, दलित आणि आदिवासी मराठी साहित्य प्रवाहातील संस्कृतीदर्शन.	81-92
~ युवराज गोविंद घोडे	
11. जागतिकीकरण आणि महानगरीय जीवनाचे मराठी कथेतील प्रतिबिंब	93-101
~ स्नेहा यशवंत देसाई	
12. मीना प्रभू यांच्या 'मेक्सिको पर्व' या प्रवासवर्णनाच्या पुस्तकातील खादयसंस्कृती	102-110
~ संध्या शशिकांत खिलारे	

13. मराठी साहित्य आणि संस्कृती: एक अनुबंध	111-120
~ गुरुदेव गांगुर्डे	
14. शतकातील आदिवासी कविता: सांस्कृतिक आणि सामाजिक जीवन	121-131
~ वृषाली कदम	
15. भाषा व मराठी साहित्यावरील आधुनिक तंत्रज्ञानाचा प्रभाव	132-137
~ इराप्पा म. गुरव	
16. मराठी अनुवाद साहित्य आणि संस्कृती	138-142
~ स्वागता पाटील	
17. 'तुका अभंग अभंग' नाटकातील संत तुकाराम आणि सामाजिक संस्कृती	143-151
~ श्रद्धा भानुदास गवंडी	
18. ग्रामीण, दलित, स्त्रीवादी, आदिवासी, मुस्लिमआदी साहित्यप्रवाहातील संस्कृती दर्शन	152-160
~ विशाल गौतम साळवे	
19. मराठी साहित्यावरील जागतिकीकरणाचा प्रभाव	161-166
~ आकाशानी हजारे	
20. मराठी साहित्य आणि संस्कृती	167-174
~ शशिकला भिमराव रणदिवे	
21. भाषांतरित साहित्य आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	175-180
~ कोमल साळुंबे	
22. दलित आत्मकथनांचा सांस्कृतिक अभ्यास	181-192
~ किशोर सुभाष सुठेकर	
23. स्त्रीवादी साहित्यप्रवाहातील संस्कृती दर्शन	193-199
~ वैष्णवी माळी.	
24. भारतीय साहित्य आणि प्रसार माध्यमे	200-205
~ पियुषा प्रकाश म्हाळुंगे	
25. प्रसार माध्यमांचा साहित्य व संस्कृती वर होणारा परिणाम	206-210
~ गायत्री मध्वाळे	
26. मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	211-217
~ श्रेया पाटील.	
27. भटका विमुक्त वडार समाज आणि संस्कृती	218-228
~ विजयालक्ष्मी विजय देवगोजी	

28. मराठी साहित्य आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	229-233
~ अर्चना रजनीकांत बाचनकर & श्रीपती म रायमाने	
29. मराठी-कन्नड अनुवाद साहित्यातील सांस्कृतिक देवाणघेवाण	234-243
~ श्रीपती रायमाने	
30. मराठी साहित्य प्रवाहात ग्रामीण साहित्याची गरज	244-252
~ सारिका सचिन भोसले	
31. कर्नाटक-महाराष्ट्र सांस्कृतिक अनुबंध आणि सीमाभागातील मराठी	253-265
~ चंद्रकांत वाघमारे	
32. ग्रामीण साहित्य प्रवाहातील संस्कृती दर्शन	266-271
~ संगीता नागापा गुरवानगोळ	
33. प्रसारमाध्यमांचा मराठी साहित्य आणि संस्कृतीवरील प्रभाव	272-282
~ सर्जेराव सदाशिव जाधव	
34. दलित स्त्रियांच्या आत्मकथनातून प्रकट झालेली संस्कृती	283-286
~ विनोदिनी अरुण मिरजकर	
35. साहित्य, समाज आणि संस्कृती : एक अनुबंध	287-294
~ नर्मदा आर. कूराडे	
36. कष्टप्रद दुःखाचे दुष्टचक्र : 'अवकाळी पावसादरम्यानची गोष्ट'	295-301
~ प्रवीण लोंढे	
37. संविधानवादी साहित्य सिद्धांताचे स्वरूप	302-308
~ अनंत दा. राऊत	
38. संत ज्ञानेश्वरांच्या 'ज्ञानेश्वरी'तील संस्कृती	309-318
~ अशोक आलगाँडी	
39. अनुवादित साहित्याचे स्वरूप	319-325
~ यशवंत राऊत	
40. स्त्रीवादी लेखन करणाऱ्या लेखिकांची अभिव्यक्ती व सामाजिकता	326-335
~ विनिता रावसाहेब भुजंग	
41. मराठी साहित्य आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	336-340
~ गणेश गोपाळराव मालते	